

Směrem k povstání

Alfredo M. Bonanno

Alfredo M. Bonanno
Směrem k povstání
2015

subverze.noblogs.org

Přepis přednášky uskutečněné 1. října 2015 v Acrata, anarchistické knihovně v Bruselu. Text v anglickém jazyce vydalo nakladatelství Elephant Editions archive.elephanteditions.net. Český překlad a vydání zajistilo nakladatelství Subverze v srpnu 2020.

anarchistickaknihovna.org

2015

Pokaždé, když začnu mluvit, ptám se sám sebe: „*Nechtěl jsem něco říct jako příklad?*“ Název této debaty je „Směrem k povstání“. Řekl jsem si, co to znamená „k povstání“? To znamená, že k povstání může vést psaní nebo mluvení? Nebo naznačování směru, něco, co se pohybuje směrem k povstání? Nevím, co směřuje k povstání.

Vím, že to, co jsem prožil a co jsem viděl, ty události, by se mohly zdát jako akty povstání. Později jsem si uvědomil, že to není povstání, je to prostý riot. Mluvíme teď o něčem, co nás může vést k nepokojům, k něčemu, co se děje najednou, z toho důvodu, že člověk nemůže předvídat dějství na ulici, na náměstí, se stovkami tisíc lidí? To je to, o čem dnes večer mluvíme?

Nemyslím si to. Pro mě to není povstání. Sto tisíc lidí vyjde do ulic, ničí město, rozbíjí obchody, tančí jejich válečný tanec na komoditách, protože jako anarchisté jsme proti komoditám. Je to povstání? Ne.

Ve skutečnosti nevím, co to je povstání, ale přesto si dokážu představit něco, co může vypadat jako povstalecký projekt, něco co je hnutí. Hnutí se v zásadě skládá z projektů. Projekty jsou specifické, něco, co se dívá na realitu, aby se jí pokusilo předvídat. To znamená pokusit se pochopit, jak se tato zasraná realita, kterou máme před sebou, může rozvíjet. Co můžeme očekávat, jaký může být náš revoluční úkol, aby se tato realita posunula směrem k povstání.

To je místo, kde slovo „povstání“ pro mě začíná mít význam. To však neznamená, že jsem ve stavu, kdy mohu dělat povstání. Jsem ve stavu, abych se mohl pohybovat, psát, realizovat projekt.

Projekt realizují ženy a muži, kteří se angažují, kteří do něj vkládají své životy. Nejde jen o chvění, slova, jak to děláme dnes večer. Je tvoření nápadů. Když mluvíme o ničení, je to hrozné slovo. Obávám se ničení, protože jsem pro život, štěstí, lásku. Zároveň se ale ptám sám sebe, jak můžeme žít v takové realitě. Jak se můžeš do někoho zamilovat v realitě, která produkuje jen sračky a nutí nás žít ve sračkách? Není to možné. Proto jsem za ničení.

Nejsem pro ničení soudů, jsem pro ničení této reality, pro budování jiné společnosti. Každý mi může říct, ale jak si můžete být jisti, že společnost, o které mluvíte, bude lepší než ta, kterou jste právě definovali jako sračkovou společnost? Soudruzi, nejsem si jistý. Jsem si ale jistý, že se mi tato společnost nelíbí a že všechny projekty, které čtyřicet let rozvíjím v hlavě a také rukama s dalšími soudruhy, aby transformovali – transformovali, nikoli upravovali – jsou projekty ničení. A projekty ni-

na soudružku přítomnou v místnosti]: že náš projekt zahrnoval možnost povstání.

Ne místní, ale generální povstání. Proč nesníť takový sen? Proč by se v tomto malém sicilském městě nemohl vyvinout další boj, pak v jiném městě, pak v Itálii, Evropě a celém světě? Generální povstání. Proč ne? Anarchisté jsou jediní lidé na světě, kteří dokážou snít o takové obludnosti hodné pro blázince.

Pokud jde o povstání, které má pro mě nějaký význam, je to toto: začnete konkrétním bojem, u kterého nevíme, co se může stát. Obvykle můžete jít do vězení. Ale nemůžete říct „*ne, takový vývoj je nemožný*“. Proč by ne?

čení budou existovat i v jiné, nové společnosti, i když se tato společnost nazývá anarchie. Protože anarchie je projekt, je to proces vývoje. Není to něco stanoveného, protože jinak by to byla nová forma represí, i když by se tomu říkalo anarchie. Protože anarchisté, kteří získali moc, byli nejhoršími vykonavateli represe v historii. Je zbytečné mluvit o anarchistické revoluci, pokud nezohledníme, že anarchistická revoluce je proces, ne zavedený stav a něco stanoveného. To je to, o čem chci dnes večer mluvit. „Směřem k povstání“, znamená, že chci mluvit o projektu.

Projekt je tedy tvořen prostředky, znalostmi, nápady, výměnou názorů mezi soudruhy. Schopností porozumět druhému a snažit se nedusit jejich potřebami.

Protože každý z nás potřebuje žít, přistupujeme k soudruhovi a hned začneme říkat, co chceme. Říkáme-li co chceme, aby soudruzi udělali – musíme jim dát prostor k růstu a současně i k růstu nás samých. Tomu se říká „afinita“. Tomu se říká „hledání spřízněnosti“. Protože všechna témata, o kterých budeme dnes večer mluvit, tedy doufám, že o nich budeme moci mluvit, jsou založeny na konceptu afinity. Nechci budovat stranu, nechci budovat ani hnutí zřízené podle určitých pravidel, určitých projektů, určitých programů. I když by to byl program Malatesty, byl by takový program sračka. Proč sračka? Přestože Malatesta byl skvělým revolucionářem, dnes je to zastaralé. Časy se změnily a věci, které dnes večer říkáme, nebudou platné za třicet let.

Protože čas je hrozná věc, musíme se pokusit vidět realitu, ve které slova, která říkáme existují nyní. Žádný program, žádný projekt není vytvořený navždy. Spřízněnost je něco, co je třeba hledat. Jsme anarchističtí soudruzi, víme, co je anarchistická skupina. Skládá se ze soudruhů, kteří se setkávají více či méně na místě, které je více či méně známé, více či méně velké nebo malé, více či méně špinavé nebo čisté (nevím, obvykle je to špinavé). Setkávají se, mluví, dívají se na sebe, milují se, a někdy je tu také nenávisť a nedorozumění. Chcete-li se však setkat v anarchistické skupině, můžete to nazvat hledáním spřízněnosti? Ne, soudruzi.

Jedná se o dobře známé něco za něco. Afinita je něco jiného. Je to hledání, které začíná od jednotlivce, který se musí pohybovat, aby hledal své soudruhy. Anarchistická skupina je očividně teoreticky privilegováním místem. Do anarchistické skupiny hledám soudruhy, s nimiž chci dělat různé věci. Nemohu přijmout prvního soudruha, který dorazí dnes večer, kterého jsem nikdy v životě neviděl a on navrhuje, abychom se drželi pohromadě. Byl bych blázen, kdybych to udělal. Takže se s ním mu-

sím snažit vybudovat vzájemné poznání. Ale toto poznání není přátelství, není to láska, není to znalost založená na kultuře, schopnosti porozumět příběhu našeho života. Mým problémům, mým potřebám, mým touhám... ne, není to tak. Je to postaveno na specifických znalostech... Myslel jsem na slovo tělesný. Mám před sebou muže, ženu. Je to živé tělo, které mám před sebou. Někdo, kdo se mnou mluví, ale slova mi nic neříkají. Někdo s malými gesty, malými reakcemi. Musím se podívat na tyto reakce, musím je prozkoumat. Zjistit, jaký je to člověk, jaké má schopnosti. Jen poté ho začnu poznávat, mít nějakou frekvenci s ním prožitých malých zkušeností. Banálních a každodenních, pokud chcete.

Jak to dokážeme. Jíme spolu, například. Vidím tohoto soudruha, jak jí, co jí, a pak mi začne vykládat pitomosti o výběru jídla, a to je vše. Pokud je to pro něj to nejdůležitější v jeho životě, no pak to není dobrý spřízněnc. Nemám s ním afinitu. Není to pro mě. Pokud před sebou mám soudruha, který je vegetariánem a pořád mluví o jeho problémech s jídlem, to mě nezajímá. Ale pokud se mnou začne mluvit o věcech, které můžeme dělat společně, jak najít nástroje pro společné věci – pak si navzájem rozumíme. Když používám obecné slovo „věci“?

Věci, které se snaží transformovat realitu, kterou máme před sebou, samozřejmě. Někdo mi jednou řekl: „*Ale tohle jsou malé věci. Jak chceš transformovat realitu maličkostí, hledáním malých nástrojů? Nebo je to jen trénink, jakýsi revoluční sport?*“ Nesouhlasil jsem. Tato tvrzení byla podle mého názoru hloupá. Protože právě tyto malé věci z nich dělají dostupnou kapacitu. Stalo se například, že jsem se nacházel se soudruhem, o kterém jsem si myslel, že jsem ho dobře znal. Studovali jsem akci společně, ať už to bylo cokoli. Nepůjdeme samozřejmě do detailů. Studujeme to v každém detailu - eh, pamatujte, že mluvíme o afinitě. Takže jsme to všechno studovali. Tabulky obsažené v novinách, věci, míry, počty pohybů a kontrolování toho všeho. A pak, když jsme se dostali ke dveřím – protože bylo nutné jimi projít – soudruh zamrzl a zastavil se přede dveřmi. Není to jeho chyba, je to moje chyba. Je to moje chyba, protože musíme projít. Nemůžu jít sám, musím jít s ním. Pokud nechce projít těmi dveřmi a zamrzne, je to moje chyba. Je to moje vina, protože jsem s ním neidentifikoval afinitu. Mýlil jsem se, to je vše. Snažíme se problém vyřešit tak či onak a otočit se zpět. Takže se vraťme k našemu problému: spřízněnost je základem pro hledání soudruhů, s nimiž mohu vyvinout svůj revoluční projekt. Není to otázka počtů. Není to tak, že to vyžaduje padesát soudruhů.

Ne, to nestačí. Nezajímá mě soudruh, který dělá takové věci, a poté, z toho má radost. Pak přijde do vězení, otočí se v posteli a v klidu usne, protože odvedl svou práci. Ne. V takovém případě musí aktivita teprve začít. Zajímá mě, ten kdo přemýšlí, usiluje o porozumění a používá hlavu. Musí tedy mít zkušenosti, které se získávají v průběhu času. Samozřejmě, ale také v ulicích a z revoluční kultury. Mám strašnou zkušenost, když mi mnozí soudruzi říkají: „*Nepřijímám ty sračky o knihách, nezajímám se o knihy. Všechno to čtení není pro mě. Zajímám se jen o akci.*“

Nesouhlasím. Nemůžete jednat, pokud jste tomu předem neporozuměli, abyste pochopili, jaké musíte vyvinout úsilí. Musíte číst knihy. Musíte studovat. Ale opatrně, protože kniha, kterou studujete, se může stát omluvou pro spaní a zůstanete vždy s knihami v rukou. V určitém okamžiku musíte knihy zavřít a říci „A dost knih!“. „Dost knih“ neznamená „žádné knihy“. Revoluční projekt se rodí kulturou, znalostmi, zkušenostmi, schopnostmi, a také srdcem a v určitém okamžiku také říkáním: „dobře, a dost“. To vše je celek. Není snadno pochopitelný, nelze lehce rozřezat na kousky a říct si: „*No, udělal jsem tuhle maličkost a jsem potěšen. Nechci dělat nic jiného.*“ Ne. Anarchista je úplný muž, nebo úplná žena, nelze ho/ji definovat v malých kouscích. Například jsem měl zkušenost mnoha soudruhů, kteří umí číst, psát, znají anarchistickou historii a tak dále, ale neví, jak řídit auto. Ale jak otázka vědět, jak řídit auto, souvisí s tím, o čem mluvíme? Poslyšte, myslím, že s tím má něco společného. A pokud někdo v této místnosti neví, jak řídit auto, bylo by dobré se to naučit. Je to totéž jako s vojenskou mapou, o které jsme předtím mluvili.

No, myslím, že jsem nemluvil o povstání, jako vždy. To se mi vždycky stane, ale pokusím se ukončit tuto dlouhou rozmluvu. Řekněme, že podle mého názoru úsilím, které musíte vyvinout, zejména v boji, který vedete, přinášíte jen přímý příspěvek. Ne velký, ne s anarchistickou vlajkou k výstavbě skupin, které jste sami nazvali. Pokud si dobře pamatují, bojové kruhy, které, pokud se formují jen pro sebe, se nemohou pohnout k útoku proti vašemu cíli.

Například jsme zůstali dva a půl roku ve městě na Sicílii, abychom bojovali proti americké vojenské základně v Comiso. Během těchto let jsme vyvíjeli boj. V průběhu jsem nerozuměl tomu, co by se mohlo během tohoto boje rozvinout. Zůstal jsem tam dva a půl roku, snažil se budovat afinitní skupiny, základní jádra. Napadli jsme základnu, zasadili jsme svůj podíl úderů. Každý dělal část, ale nechápal jsem něco, co ona [ukazuje

o tom, něco udělat. Každý z těchto dvou set tisíc lidí má mysl. Mysl, to je celá organizace.

Každý má svůj vlastní nápad. Každý chce udělat něco jiného než druhý. To je normální, člověk je takto stvořen. Musíme se nad tím podívat, dokonce i my, kteří jsme v této místnosti? O čem to mluvíme? O něčem, co se v hlavě každého liší. Vidíme to jiným způsobem a je dobré, že to tak je. Jak lze tedy dosáhnout toho, aby se lidé mohli anarchisticky organizovat, aniž by se stali anarchisty, aniž by vstoupili do anarchistických skupin, aniž by si lidé uvědomili, že akceptují anarchistický koncept? Protože, když někoho oslovím a řeknu „*poslouchej, musíme zaútočit, to je anarchistický koncept*“, chlap odpoví „*Nemám zájem. Souhlasím s tebou v útoku, ale nemám zájem vědět, zda je útok anarchistický koncept nebo ne.*“ Pokud s někým mluvím o útoku založeném na konfliktu, musím mu zmínit všechno o permanentním konfliktu. Musím mu říct, že neexistují žádné deadline. Nejsou momenty, kdy může být spokojen s tím, co bylo provedeno a boj tím skončil. Existuje boj, který pokračuje v čase, aniž by se zastavil.

„*Permanetní konfliktnost, to je anarchistický koncept*“ a ten chlap mi říká: „*Pro mě to nic neznamená, že je to anarchistický koncept. Líbí se mi nápad, chci to udělat.*“ Tady nejde o nečinné tlachání. Je to něco důležitého, protože přicházíme k pojmu organizace lidí anarchistickým způsobem, aniž by si uvědomili, že se nachází v procesu organizování anarchistickým způsobem. Protože kdybychom budovali politickou stranu, to znamená, pokud budeme mluvit s lidmi, abychom byli pochopeni, potřebovali bychom používat symbolický jazyk. Používat velmi nápadné letáky, symboly; nebo jinak použitelné nápady. V prvním případě budujeme stranu, a nezáleží na tom, zda velkou či malou, nebo anarchistickou nebo něco jiného. Je to pořád strana. Ve druhém případě budujeme spontánní organizaci.

Spontánní, v naší interpretaci, s naší přítomností, znamená, že se snažíme, aby lidé přijali anarchistické myšlenky, aniž bychom na to kladli razítko, že se jedná o něco anarchistického. Toto není něco nového, s čím zde přicházíme. Bakunin to prosazoval před 150 lety. Musíme pochopit, že nejsme politici, nemluvíme politickým jazykem, ale zároveň nejsme jen lidé, kteří krácejí se srdcem na dlani. Ne, my jsme také lidé, kteří nějak uvažují. Nadšení nestačí. Nestačí mít vše, co máme k dispozici, postavit se do popředí a bojovat v konfrontaci s policií, abychom čelili všem rizikům.

Dokonce i dva lidé, dva soudruzi, nebo tři, čtyři, jsou afinitní skupinou. Afinita se musí podílet na životě anarchistické skupiny v níž se nachází. Musí dělat vše, na čem anarchistická skupina maká. Revoluční propaganda, diskuse, debaty, demonstrace, vše, co se vám líbí. Také ale musí mít povědomí o tom, že je něco jiného. Poskytnout prostředky k akci, kterou chce sama jako afinitní skupina dosáhnout nyní nebo v budoucnosti.

A pokuste se pochopit, že to může být ve spojení s jinými afinitními skupinami, které se tvoří ve stejné anarchistické skupině nebo jinde v jiné skupině, v jiném městě, jiné zemi; jde o navazování spolupráce. Protože některých cílů nelze dosáhnout pouhou skupinou dvou, tří soudruhů. Pro některé cíle možná musí být čtyřicet lidí, a pak tedy možná čtyři, pět, deset afinitních skupin. Tento aritmetický mechanismus, může být trochu nechutný z vnějšího pohledu, ale je zásadní věcí, k prohlédnutí toho, jak mechanismus projektu funguje. Je to něco, co musí mít organizační základnu. Nemůžeme to nechat na spontánnosti každého člověka, každého soudruha.

Vždycky jsem se domníval, že jsme dostatečně nepřemýšleli o obtížnosti pochopení pojmu afinity. Vždycky se to vrací, protože se soudruzi ptají: „*ale proč to nelze udělat s celou anarchistickou skupinou?*“ „*Proč nemůžeme mluvit všichni společně ve skupině o věcech, které se mají dělat? Co tak dělat věci společně ve skupině, nebo ještě hůře – na náměstí se všemi lidmi?*“ Ne, myslím, že se musíme naučit zavádět různé úrovně, ve kterých jedinec jedná. Různými způsoby.

Jít směrem k povstání znamená, nebo si myslím, že by to mohlo znamenat, přejít k jiné situaci, než v jaké se nacházíme. Ale pohybovat se sám? Pohybovat se pouze prostřednictvím afinitních skupin? Ne, protože v určitém okamžiku osamocená afinitní skupina nakonec pronásleduje svůj vlastní ocas. Motá se v kruhu a to nemá smysl. Například má prostředky, které by se mohly použít, ale zůstávají nevyužité. Má znalosti, studium reality, výzkum.

A ve skutečnosti mám na mysli také topografii. Topografie. Například v celém svém životě jsem nikdy nepoznal anarchistu, který umí číst vojenskou mapu. Oh, vojenská mapa, eh! Je vyrobena armádou. A teď se někdo ocitne na venkově a neumí číst vojenskou mapu, zaměňuje strom za díru a padá dolů. Jenže to nestačí, protože jaký má význam, že umím přečíst vojenskou mapu, ale nic nedělám? Pak je tu situace, kdy je to moc, která nám dává chuť a nabízí nám nepřijatelný represivní model -

odložme stranou koncept lidí. Pro anarchisty je nepřijatelný. Může se ale také stát, že právě anarchisté hledají cíl útoku. Proč ne? Například zde je represivní projekt obrovské věznice, kterou chtějí postavit. Je to návrh, který stát učinil proti realitě, aby ji transformoval ve svůj prospěch. Samozřejmě podle svých plánů, a to je jedna věc.

Iniciativu však může převzít i anarchistická skupina, afinitní skupiny koordinované mezi nimi a tím vším, k čemu může dojít, ne? To znamená, že studiem reality můžeme převzít iniciativu, namísto toho vždy „čekat na represii“. Je zřejmé, že se věc mění, hodně se mění, protože někdy mi někdo řekl: „*No, vždy existují represivní formy. Pouhá existence státu je represivním aktem, takže je pro nás snadné zaútočit na cokoli.*“

S tím příliš nesouhlasím. Co může znamenat útok na policistu procházejícího po ulici? Je to výraz státu, je to stát, který chodí kolem mě. Je to nesmírně komplikované uvažování o vývoji represí, které krácejí uvnitř jediného jedince s jeho uniformou a vším. Ne, to se mi nelíbí. Zdá se to jako malá věc. Zdá se mi, že jde o srabáctví; více než srabáctví, zdá se, že chybí analýza. Zdá se mi, jako by člověk nebyl schopen udělat něco důležitějšího a tak udělal nejmenší věc. Tu snazší, poblíž ruky.

To ne, protože to, o čem mluvíme, je analýza. To znamená, že projekt musí nějakým způsobem, jak bych řekl, mít schopnost se rozvíjet. A v samotném vývoji projektu vidíte, kolik věcí můžete udělat, abyste zaútočili před nebo mimo okamžik, kdy jsme napadeni. Jsme anarchisté, naše DNA (promiňte mi to slovo) útočí, nečeká. Podívejme se na tradiční anarchistické organizace, které jsme někdy definovali jako organizace syntézy. Jsou to organizace, které čekají. Čekají na rozvoj až se stanou velkými a početnými.

Například situace ve Španělsku v roce 1936 se podle mého názoru dělala strašlivě kvůli množství. Protože pokud si myslíte, že v CNT působilo v organizaci jeden milion dvě stě tisíc členů, „*No tak, udělejte něco, ne?*“ „*Jděte a vedte naši situaci. Nesmíme dát vedení do rukou čtyřiceti tisíc komunistů. Je nás milion dvě stě tisíc. Takže jdeme do vlády. Jdeme do války. Tradiční války s armádou.*“ Byli to anarchisté, kdo dělal tyto věci. Nebyli posláni z planety Mars, byli to anarchisté. Ale oni nejsou ti chudáci, je to kvantita. Množství je pozitivní věc, ale zároveň je to něco velmi negativního. To protože blokuje rozhodnutí jednat. V jistých chvílích si myslíte, že nastal čas, abyste sestoupili z chodníku a vydali se na ulici.

Pokud čekáte na tři, třicet nebo třicet milionů, je po všem. Dovolte mi, abych vám řekl malý příběh, který jsem osobně prožil. Jsem ze Sicílie. V malém městě na Sicílii, v Castelverano, nedaleko Palerma, v padesátých letech byli anarchističtí soudruzi vykonávající anarchosyndikalistickou činnost. A v určitém okamžiku se stali zastupiteli v tom malém městě. To byly komunální volby. Lidé jim říkali: „*Jděte teď na radnici a budete moci dělat to, co jste říkali třicet let.*“ „*Ale ne,*“ soudruzi odpovídají, „*jsme anarchisté, nevolíme.*“ Lidé říkali, že anarchisté jsou šílení. Třicet let říkají, že musíme věci změnit, a když by je mohli změnit na radnici, nechtějí tam jít. To je rozpor. Pokud uděláte určitý postup, kvantitativní postup, může nastat čas, kdy s vámi lidé budou souhlasit, ale pak musíte jít až do konce, protože pokud nechcete, pak jste blbec. Mluvíme biologicky: o čem to mluvíte, když mluvíte o sračkách od začátku?

Takže zpět k naší diskusi. Projekt je něco, co se musí vyvinout z afinity a tam kde existuje represivní projekt státu proti určité realitě. Říkám určitá realita, protože moc má zjevně totální represivní projekt, který se týká celé reality, ale v určitém okamžiku začneme vidět nuance, které ovlivňují některé místa nebo části. Dochází k tomu například u populace určité oblasti. Například je zde otázka velkého vězení. Týká se pouze části Belgie. Nedotýká se celé Belgie. Takže jsme před konkrétním represivním aktem. Stát chce dosáhnout svého globálního represivního projektu konkrétním aktem, který ovlivní určitou část území, určitý počet lidí a vše ostatní. Anarchisté mohou samozřejmě zorganizovat něco k zastavení tohoto projektu.

Musí se organizovat sami nebo s lidmi. To je velký problém a není snadné se rozhodnout. Protože podívejte, existují soudruzi, kteří nesouhlasí s tím, aby dělali věci s dalšími lidmi. Znáám jich mnoho. Souhlasí samozřejmě s tím, že budou podnikat věci v konkrétním boji, ale souběžně. To protože si myslí, že je nemožné přimět 250 tisíc lidí, aby se stali anarchisty. A já souhlasím, že to není možné. Ale je to jediné řešení? Chcete zůstat mimo? Nebo začít mluvit s lidmi? A pak se dostaneme k jednomu ze základních bodů našeho uvažování: jen mluvit? Nebo se pokusit předat organizační myšlenky charakteristické pro anarchismus, které jsou zjevně založeny na útoku, na sebeorganizaci? Také to není snadné. Protože náš diskurs, když mluvíme s lidmi, je přesvědčující. Lidé chápou narušení takového projektu moci přicházejícího do sousedství, který může zničit sousedství, který může proměnit životy stovky tisíc lidí, a tak sní